

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets woonuitbreiding in Langezwaag

projectnummer: 184.41.50.00.00

Onderwerp: Beknopte natuurtoets uitbreiding Langezwaag

Datum: 29-09-2020

Inleiding

KADER

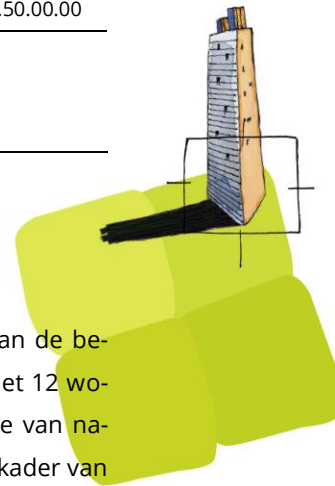
De initiatiefnemer heeft het voornemen om op een terrein van ca. 1.2 ha ten noorden van de bebouwing van het Skoalplein en ten oosten van de Jister in Langezwaag een woonbuurtje met 12 woningen te realiseren. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 1 september 2020 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: half bewolkt, circa 19 °C, droog en windstil.

PLANGEBIED

Het plangebied ligt ten noorden van Langezwaag en betreft een perceel grasland (figuur 1). Het gaat om een deel van het perceel dat ten noorden van de bebouwing aan het Skoalplein en ten zuiden van de Hegedyk ligt. Aan de noord-, oost- en westzijde wordt het plangebied begrensd door graslanden en aan de zuidzijde door bebouwing. Aan de oost- en westzijde van het plangebied ligt een sloot en staan enkele bomen. Bebouwing is niet aanwezig in het plangebied.

De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van circa 16 woningen op het perceel. Verder wordt een houtsingel aangelegd ten westen van de westelijke sloot. Deze sloot wordt verbreed in verband met de compensatie voor regenwateropvang. Om de woningen bereikbaar te maken, wordt een weg aangelegd die vanaf de zuidzijde van het plangebied wordt aangesloten op het Skoalplein. De bomen in het plangebied worden grotendeels verwijderd. Ten behoeve van de wegontsluiting wordt een aantal bomen gekapt.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Foto's 1-4. Impressie van het plangebied op 1 september 2020. Linksboven het aanzicht op de sloot in het plangebied vanuit het zuiden gezien. Rechtsboven het aanzicht op de noordzijde van het plangebied vanuit het zuiden. Linksonder het aanzicht op de oostzijde van het plangebied gezien vanuit het westen. Rechtsonder het aanzicht op de zuidzijde van het gebied gezien vanuit het zuidoosten.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: Google Earth.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFD) (© NDFD 17 september 2020 12:51:35) blijkt dat binnen een straal van één tot vijf kilometer rond het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, ongewervelden en een vissoort.

In grote delen van het plangebied is vegetatie aanwezig. Deze begroeiing bestaat onder andere uit de soorten smalle weegbree, duizendblad, gestreepte witbol, witte klaver en kruipende boterbloem. De opgaande begroeiing langs de slootkanten bestaat uit boswilg en gewone es. Opgaande beplanting op de locatie waar mogelijk de wegontsluiting wordt gerealiseerd bestaat uit enkele zomereiken. Begroeiing in de sloot en slootkanten bestaat uit soorten als lisdodde, kroos, kikkerbeet, grote brandnetel en pitrus. De aangetroffen soorten duiden op voedselrijke omstandigheden.

Beschermde plantensoorten zijn niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied en zijn tijdens het veldbezoek ook niet aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom worden beschermde plantensoorten niet in het plangebied verwacht.

In de bomen in en direct rond het plangebied zijn geen holtes of scheuren aangetroffen die kunnen leiden naar vleermuisverblijfplaatsen. Bebouwing met geschikte openingen voor vleermuizen als verblijfplaats is eveneens niet aanwezig. Wel vormt het plangebied mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen, zoals laatvlieger, gewone en ruige dwergvleermuis (NDFD).

De opgaande beplanting aan de oost- en westzijde van het plangebied vormt geen onderdeel van een doorgaande structuur waardoor het geen onderdeel zal zijn van een belangrijke vliegroute van vleermuizen.

Jaarrond beschermde nesten zijn niet waargenomen in de bomen in en direct om het plangebied. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek eveneens geen waarnemingen gedaan van sporen, zoals braakballen of prooiresten, die duiden op verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals uilen. Daarnaast is geen bebouwing aanwezig met geschikte ruimtes voor huismus of gierzwaluw om een nest in te bouwen. Wel kan het plangebied een onderdeel zijn van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en sperwer (NDFD).

In het plangebied kan verder een aantal algemene vogelsoorten broeden, zoals houtduif en heggenmus. Nesten van deze algemene soorten zijn niet jaarrond beschermd.

² De NDFD is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFD zijn door soort-experts gevalideerd.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis, veldmuis en haas (NDFF). Voor de te verwachten algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uit de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde soorten boommarter, das, eekhoorn, waterspitsmuis, otter en wolf bekend (NDFF). In de bomen in het plangebied zijn geen geschikte openingen voor boommarter aanwezig. Sporen van das zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Geschikt leefgebied voor das, zoals kleinschalig weidelandschap met bosjes en heggen, is in en om het plangebied ook niet aanwezig en sporen zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Nesten van eekhoorn zijn niet waargenomen in de bomen. Voor deze soort is het plangebied ook te open, zodat hooguit incidenteel een zwervend exemplaar te verwachten is. Geschikt leefgebied voor waterspitsmuis is in het plangebied niet aanwezig door de afwezigheid van meerjarige oeverbegroeiing. Deze soort is waarschijnlijk te vinden langs bredere wateren met ruigte op de oevers in de buurt van het plangebied, zoals de Nije Feart ten noordoosten van het perceel. Voor otter ontbreekt geschikt leefgebied met grotere wateren en nestgelegenheden zoals onder boomstronken of boomwortels. Geschikt leefgebied voor wolf, zoals uitgestrekte bossen of gebieden met veel dekking, is op het perceel niet aanwezig. Het voorkomen van wolf in de omgeving van het plangebied betreft een enkele waarneming van een individu dat hoogstwaarschijnlijk op doortrek was. Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van deze en andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren.

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Heikikker en rugstreeppad zijn niet-vrijgestelde amfibieënsoorten die bekend zijn uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soorten zijn voor de voortplanting afhankelijk van voedselarmere wateren, zoals poeltjes met veel waterplanten en een goed ontwikkelde oevervegetatie. Geschikt voortplantingsbiotoop van deze en andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten ontbreekt in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van waarnemingen zijn deze en andere niet-vrijgestelde soorten amfibieën niet te verwachten in het gebied.

De uit de omgeving bekende reptielensoorten adder, ringslag en levendbarende hagedis (NDFF), soorten die zijn aangewezen op structuurrijke heideterreinen of veengebieden, kunnen worden uitgesloten door het ontbreken van geschikt biotoop. Het plangebied vormt ook geen geschikt leefgebied voor ringslang (NDFF). Voor ringslang zijn geen broeihopen of andere geschikte voortplantingsplaatsen of winterverblijfplaatsen aanwezig.

Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de beschermde vissoort grote modderkruiper in aangrenzende sloten die op de watergangen in het plangebied aansluiten (NDFF). Geschikte watergangen voor grote modderkruiper, zoals ondiepe wateren met veel waterplanten, zijn aanwezig in het plangebied. Zowel de westelijke en oostelijke als de zuidelijke watergang is geschikt voor grote modderkruiper. Andere beschermde soorten vissen dan grote modderkruiper zijn niet te verwachten in het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn kleine vos en groot koolwitje waargenomen. De beschermde soorten ongewervelden, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en noordse winterjuffer zijn bekend in de omgeving van het plangebied (NDFF). Geschikt leefgebied voor deze soorten, zoals vennen en plas- sen in hoog- en laagveengebieden, is niet in het plangebied aanwezig. Voor groene glazenmaker ontbreken bovendien krabbenscheervegetaties. Verder zijn de zilveren maan, grote weerschijnvlinder en grote vos bekend uit de omgeving van het plangebied. Boomgaarden of bosranden (grote vos en grote weerschijnvlinder) en blauwgraslanden of hooilanden (zilveren maan) zijn niet aanwezig op het perceel. Deze en andere beschermde soorten ongewervelden zijn gezien de terreingesteldheid niet te verwachten in het plangebied.

TOETSING

Bij uitvoering van de plannen gaan geen nest- of verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels met jaarrond beschermde nesten of niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren verloren. Daarnaast gaan geen potentiële (belangrijke) vliegroutes van vleermuizen verloren. Mogelijke gaat wel leefgebied van modderkruiper verloren als gevolg van de werkzaamheden aan de watergangen in het plangebied. Nader onderzoek naar deze soort is nodig om te bepalen of deze aanwezig is in de watergangen. Op basis van dit nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Een klein deel van het potentiële foerageergebied van vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten zal door de uitvoering van de werkzaamheden verloren gaan. In de omgeving van het plangebied is echter ruim voldoende alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Bovendien wordt het terrein niet volledig ongeschikt voor de te verwachten vleermuissoorten. Negatieve effecten op vleermuizen, das en vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied kunnen dan ook worden uitgesloten.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van meer algemeen voorkomende vogels worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht

de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Voor de soortgroepen planten, amfibieën, reptielen en ongewervelden kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde soorten worden uitgesloten doordat het plangebied geen geschikt biotoop vormt voor deze soorten.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

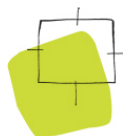
In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalig Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

INVENTARISATIE

De gronden van het plangebied vormen geen onderdeel van een in het kader van de Wnb of het provinciaal natuurbeleid beschermd gebied. Het meest nabij gelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken', dat gelegen is op een afstand van circa 5,3 kilometer ten noordoosten van het plangebied. Het meest nabijgelegen in het kader van het NNN beschermd gebied ligt op circa 2,8 kilometer ten zuiden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' betreft een bosstrook en ligt op circa 200 meter ten oosten van het plangebied. Gronden die zijn aangewezen als weidevogelgebied liggen op een afstand van circa 3,1 kilometer ten noordwesten van het plangebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken'. Hierdoor zijn in potentie hooguit effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggend gebied en de aard van de ontwikkeling, kunnen met betrekking tot het voorgenomen plan negatieve effecten op het NNN, natuur buiten het NNN en weidevogelleefgebieden worden uitgesloten.

Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van de Wnb is op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 01-09-2020) en het raadplegen van bronnen, gelet op de aard van het plan, een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Nader onderzoek is nodig naar de aanwezigheid van grote modderkruiper in de watergangen waar werkzaamheden aan zullen worden verricht. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Bij de realisatie van het plan moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan. Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet nood-

Ruimte voor de leefomgeving

zakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.